

Arbetsområde: Min tid - min strid

Huvudsakligt ämne: Samhällskunskap åk 7-9

Läsår:

Tidsomfattning: 8-10 lektioner à 60 minuter cirka.

Ämnets syfte

Undervisning i ämnet Samhällskunskap syftar till: [Länk](#)

Följande syftesförmågor för ämnet ska utvecklas:

✓	reflektera över hur individer och samhällen formas, förändras och samverkar
✓	analysera och kritiskt granska lokala, nationella och globala samhällsfrågor ur olika perspektiv,
✓	analysera samhällsstrukturer med hjälp av samhällsvetenskapliga begrepp och modeller,
✓	uttrycka och värdera olika ståndpunkter i till exempel aktuella samhällsfrågor och argumentera utifrån fakta, värderingar och olika perspektiv,
✓	söka information om samhället från medier, internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet, och
✓	reflektera över mänskliga rättigheter samt demokratiska värden, principer, arbetssätt och beslutsprocesser.

Vilket centralt innehåll ska ingå?

Individer och gemenskaper

	Ungdomars identiteter, livsstilar och välbefinnande och hur detta påverkas, till exempel av socioekonomisk bakgrund, kön och sexuell läggning.
✓	Sveriges befolkning, dess storlek, sammansättning och geografiska fördelning. Konsekvenser av detta, till exempel socialt, kulturellt och ekonomiskt.
✓	Svenska välfärdsstrukturer och hur de fungerar, till exempel sjukvårdssystemet, pensionssystemet och arbetslöshetsförsäkringen. Vilket ekonomiskt ansvar som vilar på enskilda individer och familjer och vad som finansieras genom gemensamma medel.
	Immigration till Sverige förr och nu. Integration och segregation i samhället.

Information och kommunikation

✓	Mediernas roll som informationsspridare, opinionsbildare, underhållare och granskare av samhällets maktstrukturer.
✓	Olika slags medier, deras uppbyggnad och innehåll, till exempel sociala medier, webbplatser eller dagstidningar.
✓	Nyhetsvärdering och hur den kan påverka människors bilder av omvärlden. Hur individer och grupper framställs, till exempel utifrån kön och etnicitet, samt hur information i digitala medier kan styras av bakomliggande programmering.
✓	Möjligheter och risker förknippade med internet och digital kommunikation samt hur man agerar ansvarsfullt vid användning av digitala och andra medier utifrån sociala, etiska och rättsliga aspekter.

Rättigheter och rättsskipning

✓	De mänskliga rättigheterna inklusive barnets rättigheter i enlighet med barnkonventionen. Deras innebörd och betydelse samt diskrimineringsgrunderna i svensk lag.
	Olika organisationers arbete för att främja mänskliga rättigheter.
	Hur mänskliga rättigheter kränks i olika delar av världen.
✓	De nationella minoriteterna och samernas ställning som urfolk i Sverige samt vad deras särställning och rättigheter innebär.
✓	Demokratiska fri- och rättigheter samt skyldigheter för medborgare i demokratiska samhällen. Etiska och demokratiska dilemman som hänger samman med demokratiska rättigheter och skyldigheter, till exempel gränsen mellan yttrandefrihet och kränkningar i sociala medier.
✓	Rättssystemet i Sverige och principer för rättssäkerhet. Hur normuppfattning och lagstiftning påverkar varandra. Kriminalitet, våld och organiserad brottslighet. Kriminalvårdens uppgifter och brottsoffers situation.

Samhällsresurser och fördelning

	Hur hushållens, företagens och det offentliga ekonomien hänger samman. Orsaker till förändringar i samhällsekonomin och vilka effekter de kan få för individer och grupper.
	Hur länders och regioners ekonomier hänger samman och hur olika regioners ekonomier förändras i en globaliserad värld.

	Arbetsmarknadens och arbetslivets förändringar och villkor, till exempel arbetsmiljö och arbetsrätt. Utbildningsvägar, yrkesval och entreprenörskap i ett globalt samhälle. Några orsaker till individens val av yrke och till löneskillnader.
✓	Skillnader mellan människors ekonomiska resurser, makt och inflytande beroende på kön, etnicitet och socioekonomisk bakgrund. Sambanden mellan socioekonomisk bakgrund, utbildning, boende och välfärd. Begreppen jämlikhet och jämställdhet.
✓	Digitaliseringens betydelse för samhällsutveckling inom olika områden, till exempel påverkan på arbetsmarknad och infrastruktur samt förändrade attityder och värderingar.

Beslutsfattande och politiska idéer

✓	Politiska ideologier och hur skiljelinjerna i det svenska partiväsendet har utvecklats.
✓	Sveriges politiska system med Europeiska unionen, riksdag, regering, landsting och kommuner. Var olika beslut fattas och hur de påverkar individer, grupper och samhället i stort. Sveriges grundlagar.
✓	Några olika stats- och styrelseskick i världen.
	Aktuella samhällsfrågor, hotbilder och konflikter i Sverige och världen. FN:s syfte och huvudsakliga uppdrag, andra former av internationell konflikthantering och folkrätten i väpnade konflikter.
✓	Europeiskt och nordiskt samarbete, dess bakgrund och innehåll.
✓	Individens och grupperns möjligheter att påverka beslut och samhällsutveckling samt hur man inom ramen för den demokratiska processen kan påverka beslut.

Lgr11, kapitel 1, skolans uppdrag

✓ historiskt perspektiv	miljöperspektiv	✓ internationellt perspektiv	✓ etiska perspektivet
-------------------------	-----------------	------------------------------	-----------------------

Konkretisering av undervisningen

- Eleverna inleder med att med hjälp av en koordinatsystem välja sitt drömsamhälle och får sedan en chans att diskutera balansen mellan personlig frihet och kollektivt samhällsbygge
- Eleverna får fundera över olika styresformen (vem ska bestämma och hur mycket makt ska de få ha?)
- Eleverna får fundera över och praktiskt öva vad som händer i beslutsprocessen och sedan fundera över hur vi hanterar minoriteten - de som förlorar en beslutsprocess. Hur skyddas dessa från att bli utnyttjade?
- Eleverna får som en direkt uppföljning av förra momentet fundera över och praktiskt upptäcka poängen med grundlagar och fundera på hur dessa kan utformas.

- Eleverna får fundera kring och paktiskt öva hur vissa idéer naturligt hör samman och bildar någon form av naturlig enhet (ideologier - politiska partier.)
- Eleverna får en översikt över hur idéer fövandlas till lagstiftning via ideologier och politiska partier och får sedan en chans att sätta in klassens idéer i någon form av politisk skala.
- Några möjliga framtidsvisioner presenteras för eleverna och diskussionen förs hur mycket - eller lite! - som krävs för att samhället ska vändas i en ny riktning.
- Eleverna får fundera över vilka idéer och tankar som de tycker inte är förhållningsbara och som de inte kan klara sig utan i ett samhälle - och i förlängingen vad som krävs för att ha/få/behålla dessa idéer och tankar.
- Avslutningsvis jobbar eleverna på överenskommet sätt med de idéer och tankar de vurmar för. Deras tid - deras strid.

Vilka språkliga förmågor ska utvecklas i arbetsområdet?

Eleverna kommer att jobba med den terminologi som behövs för att kunna diskutera alla koncept kring demokrati, ideologi och praktik. Utöver detta läggs stort fokus på att eleverna ska kunna argumentera i ord och skrift för sin ståndpunkt.

Vilka ämnesspecifika begrepp behövs?

Utopi, frihet, omhändertagande, samhälle, gemenskap, solidaritet, individ, kollektiv, demokrati, diktatur, samhällsbygge, styrelsekick, samhällsformer, debatt, majoritet, minoritet, lagstiftning, grundlagar, konstitution, ideologi, politik, politiskt parti, deltagande, val, statistik.

Beskriv hur eleverna får inflytande i arbetsområdet utifrån:

- vilket läromedel som ska användas,
- i vilken takt och ordning olika uppgifter ska göras,
- ✓ vilka arbetsformer man ska använda,
- ✓ på vilket sätt en uppgift ska redovisas
- ...
-

Arbetsområdet bygger på att eleverna själva ska fundera kring vilket sorts samhälle de själva vill ha och hitta något som de är beredda att kämpa för. Det är därför naturligt att läraren i arbetsområdets inledning tillsammans med eleverna bestämmer i vilken form arbetsområdet ska examineras.

Vilka kunskapskrav utgår bedömningen från?

Sam åk 9	E	C	A
✓	Eleven har grundläggande kunskaper om olika samhällsstrukturer.	Eleven har goda kunskaper om olika samhällsstrukturer.	Eleven har mycket goda kunskaper om olika samhällsstrukturer.

✓	Eleven visar det genom att undersöka hur sociala, mediala, rättsliga, ekonomiska och politiska strukturer i samhället är uppbyggda och fungerar och beskriver då enkla samband inom och mellan olika samhällsstrukturer.	Eleven visar det genom att undersöka hur sociala, mediala, rättsliga, ekonomiska och politiska strukturer i samhället är uppbyggda och fungerar och beskriver då förhållandevis komplexa samband inom och mellan olika samhällsstrukturer.	Eleven visar det genom att undersöka hur sociala, mediala, rättsliga, ekonomiska och politiska strukturer i samhället är uppbyggda och fungerar och beskriver då komplexa samband inom och mellan olika samhällsstrukturer.
✓	I beskrivningarna kan eleven använda begrepp och modeller på ett i huvudsak fungerande sätt.	I beskrivningarna kan eleven använda begrepp och modeller på ett relativt väl fungerande sätt.	I beskrivningarna kan eleven använda begrepp och modeller på ett väl fungerande sätt.
✓	Eleven kan föra enkla resonemang om hur individer och samhällen påverkas av och påverkar varandra och beskriver då enkla samband mellan olika faktorer som har betydelse för individers möjligheter att påverka sin egen och andras livssituation.	Eleven kan föra relativt väl utvecklade resonemang om hur individer och samhällen påverkas av och påverkar varandra och beskriver då förhållandevis komplexa samband mellan olika faktorer som har betydelse för individers möjligheter att påverka sin egen och andras livssituation.	Eleven kan föra välutvecklade och nyanserade resonemang om hur individer och samhällen påverkas av och påverkar varandra och beskriver då komplexa samband mellan olika faktorer som har betydelse för individers möjligheter att påverka sin egen och andras livssituation.
✓	Eleven kan undersöka samhällsfrågor ur olika perspektiv och beskriver då enkla samband med enkla och till viss del underbyggda resonemang.	Eleven kan undersöka samhällsfrågor ur olika perspektiv och beskriver då förhållandevis komplexa samband med utvecklade och relativt väl underbyggda resonemang.	Eleven kan undersöka samhällsfrågor ur olika perspektiv och beskriver då komplexa samband med välutvecklade och väl underbyggda resonemang.
✓	Eleven värderar och uttrycker olika ståndpunkter i några samhällsfrågor med enkla resonemang och till viss del underbyggda argument och kan då i viss utsträckning växla mellan olika perspektiv.	Eleven värderar och uttrycker olika ståndpunkter i några samhällsfrågor med utvecklade resonemang och relativt väl underbyggda argument och kan då iförhållandevis stor utsträckning växla mellan olika perspektiv.	Eleven värderar och uttrycker olika ståndpunkter i några samhällsfrågor med välutvecklade resonemang och väl underbyggda argument och kan då i stor utsträckning växla mellan olika perspektiv.
✓	Eleven redogör för de mänskliga rättigheternas innebörd och betydelse och ger exempel på hur de kränks och främjas i olika delar av världen.	Eleven redogör för de mänskliga rättigheternas innebörd och betydelse och ger exempel på hur de kränks och främjas i olika delar av världen.	Eleven redogör för de mänskliga rättigheternas innebörd och betydelse och ger exempel på hur de kränks och främjas i olika delar av världen.
✓	Dessutom kan eleven redogöra för de nationella minoriteterna och deras särställning och rättigheter.	Dessutom kan eleven redogöra för de nationella minoriteterna och deras särställning och rättigheter.	Dessutom kan eleven redogöra för de nationella minoriteterna och deras särställning och rättigheter.
✓	Eleven har grundläggande kunskaper om demokratiska värden och processer och visar det	Eleven har goda kunskaper om demokratiska värden och processer och visar det genom att föra	Eleven har mycket goda kunskaper om demokratiska värden och processer och visar det genom att

	genom att föra enkla resonemang om demokratiska rättigheter och skyldigheter, samt om för- och nackdelar med olika former för gemensamt beslutsfattande.	utvecklade resonemang om demokratiska rättigheter och skyldigheter samt om för- och nackdelar med olika former för gemensamt beslutsfattande.	föra välutvecklade och nyanserade resonemang om demokratiska rättigheter och skyldigheter samt om för- och nackdelar med olika former för gemensamt beslutsfattande.
✓	Eleven kan söka information om samhället och använder då olika källor på ett i huvudsak fungerande sätt och för enkla och till viss del underbyggda resonemang om informationens och källornas trovärdighet och relevans.	Eleven kan söka information om samhället och använder då olika källor på ett relativt väl fungerande sätt och för utvecklade och relativt väl underbyggda resonemang om informationens och källornas trovärdighet och relevans.	Eleven kan söka information om samhället och använder då olika källor på ett väl fungerande sätt och för välutvecklade och väl underbyggda resonemang om informationens och källornas trovärdighet och relevans.